

בתי המשפט
- בדלתיים סגורות -
 בית משפט לענייני משפחה - כ"ס

תע 002780/07
 תע 002781/07
 תע 002782/07
 תע 002783/07

בפני: כב' השופט יעקב כהן תאריך: 21/10/2009

בעניין: עזבון המנוחה ר' ב' ז"ל מ' מ' ע"י ב"כ עו"ד אהרון שפרבר התובעת (מבקשת קיום הצוואה)

נגד א' ה' ע"י ב"כ עוה"ד פסח ויהונתן קניר הנתבע (המתנגד לקיום הצוואה)

מיני-רציו:

* נדחתה בקשה לקיום צוואה, מהעדר כל עדות העשויה לשמש ראיה קבילה לכך שמסמך זה נערך עפ"י רצונה והוראותיה של המנוחה ז"ל. מעבר לדרוש, גם ניתוח התיקונים "בצוואה" מלמד, כי אין מדובר ברצון המנוחה. מנגד, נמחקה הבקשה לצו ירושה, עקב הסתרת עובדת קיומה של צוואה קודמת.

* ירושה – צוואה – תוקפה

* ירושה – צוואה – כיבוד רצון המצווה

דיון בבקשה לקיום צוואת המנוחה מיום 24.5.00, (הנחזית להיות צוואתה האחרונה) ובהתנגדות לה. המתנגד, שהינו בנה היחיד של המנוחה, ואביה של מבקשת קיום הצוואה (נכדת המנוחה) מבקש ליתן צו-ירושה, ואילו הנכדה, מתנגדת למתן צו הירושה. במרוצת חייה, ערכה המנוחה שלוש צוואות בעדים, אשר האחרונה שבהן נחתמה על ידה, לטענת התובעת בתאריך 24.5.00, שלוש שנים טרם פטירתה. הצוואה הראשונה, בה ציוותה את כל רכושה לשתי נכדותיה, התובעת ואחות התובעת – בוטלה. בצוואה השניה, מיום 17.12.96, חילקה את המנוחה את רכושה, בין הנתבע, התובעת ואחותה. הצוואה האחרונה, מיום 24.5.00, זהה כמעט לחלוטין לקודמתה (באופן שאינו מותיר אף שמץ של ספק כי הצוואה האחרונה הועתקה אות לאות ומילה למילה מהצוואה שקדמה לה), פרט לשני שינויים מהותיים: א. הנתבע, בנה של המנוחה, הודר מקבלת שלישי מכספיה (המצויים בארץ ובחור"ל), ונקצבה לו מנה בסך של 36,000 ₪ צמודי מדד בלבד; ב. הוסף הסדר לפיו אם תלך התובעת לעולמה לפני אחותה, יוקנה מלוא החלק המיועד לאחות התובעת עפ"י הצוואה לילדי התובעת בחלקים שווים.

ביהמ"ש לענייני משפחה, קיבל את ההתנגדות לקיום הצוואה, אולם גם דחה את הבקשה לצו ירושה, מהטעמים הבאים:

בחנית כשרות "הצוואה האחרונה": אף כי אין כל פסול בעשיית שימוש בניסוחים המועתקים מצוואה קודמת, הכחיש בעדותו, עוה"ד, שהציג עצמו כעורך הצוואה, עבור המנוחה (להלן: עו"ד נצר), להכחיש כי ראה או עשה שימוש בצוואה הקודמת, גם כשהוכח לו באותות ובמופתים שמדובר בשני מסמכים זהים. דומה, כי דווקא בנושא אי הכרת ואי ראיית הצוואה הקודמת, העיד עו"ד נצר עדות אמת. זאת להבדיל מעדותו בדבר קבלת הנחיות המנוחה כביכול. יתכן כי אי-מי, אשר נעזר בצוואה הקודמת לשם עריכת הצוואה החדשה סיפק לעו"ד נצר נוסח שלם ומוכן של הצוואה החדשה. מבחני האינטרסים המניעים האפשרות המעשית והיכולת המקצועית, מובילים כולם לפתחה של התובעת (שהינה עו"ד במקצועה) ומצביעים לכיוונה.

די בכך כי ביהמ"ש משתכנע בשיעור העולה על חמישים אחוז, כי מי מהירשים עפ"י הצוואה נטל חלק בעריכתה, כדי הפעלת הוראות סעיף 35 לחוק הירושה, לפיו, בין היתר, הוראת צוואה, המזכה את מי שנטל חלק בעריכתה – בטלה. אלא שאת הוראות סעיף 35 לחוק הירושה ניתן להפעיל אך ורק לגבי צוואה שביהמ"ש מחליט לקיימה, כאשר רק מי שנטל חלק בעריכת הצוואה מאבד את חלקו בעיצובן, אולם לא ניתן להפעיל הוראה זו של החוק, בעת שלא ניתן כלל לקיים את הצוואה כבענייננו.

עו"ד נצר הינו העד היחיד המעיד כי המסמך מיום 24.5.00 הנושא את הכותרת צוואה, משקף כביכול את רצונה האחרון של המנוחה, הוא גם העד היחיד ואין בלתו לטענה כי המנוחה חתמה על מסמך זה כצוואתה. משנופלת עדותו של עד יחיד זה, בין משום שלא ערך כלל את הצוואה ובין משום שבחר להעיד דברים שאינם אמת אודות אופן ונסיבות עריכתה, נותר מסמך שאינו ראוי כלל להיקרא "צוואה", בין משום שמעולם לא נחתם ע"י המצווה, ובין משום שאין הוא משקף את רצונה האמיתי של המנוחה גם אם חתמה עליו. העובדה שמזכירתו של עו"ד נצר, הנחזית להיות עדת קיום לעריכת הצוואה, לא הובאה לעדות ע"י התובעת, פועלת כנגד התובעת, בהעדר טעם סביר להימנעות מהעדתה.

מעבר לאמור ומעל לדרוש, גם ניתוח התיקונים שהוכנסו בצוואה הקודמת לגופם, מלמד כי אין ה"צוואה האחרונה" משקפת את חפצה האחרון של המנוחה. מהראיות החיצוניות למסמך והאופפות את נסיבות עריכתו, ניתן היה להבין ואף לקבל אולי את הדרתו של הנתבע מחלקו בירושת אמו המנוחה, נוכח היחסים הקשים והכואבים ששררו בין הנתבע לבין אמו בשנים שקדמו לפטירתה, ואשר הגיעו אף לידי נתקים שפגעו קשות במנוחה. אך לא ניתן להבין או להאמין לכך שהמנוחה בחרה להפקיר את קורת הגג של נכדתה, אחות התובעת, לשרירות לידם של ילדי התובעת בכל נסיבות שהן. נוכח כל האמור לעיל, נדחתה בקשת התובעת לקיום הצוואה מיום 24.5.00 והתקבלה ההתנגדות לקיום צוואה זו.

מנגד, לא ניתן להבין כיצד ההין עוה"ד---(הנתבע) לעתור למתן צו ירושה אחר המנוחה, תוך התעלמות מהעובדה כי ידוע היה לו בעת הגשת הבקשה לצו ירושה, כי בנוסף ל"צוואה" מיום 24.5.00, קיימת צוואה מוקדמת יותר של המנוחה, אשר נערכה בתאריך 17.12.96. לפיכך, ביהמ"ש הורה על מחיקת הבקשה לצו ירושה, עקב הסתרת עובדת קיומה של צוואה קודמת, ועל קבלת ההתנגדות למתן צו הירושה.

פסק דין**ההליכים המשפטיים:**

1. א. בתיק עזבונות 2780/07, עותרת התובעת מ' מ' (נכדת המנוחה) לקיום צוואת המנוחה --- ז"ל מיום 24.5.00, (הנחזית להיות צוואתה האחרונה).
- ב. בתיק עזבונות 2783/07 הגיש מר א' ה', בנה היחיד של המנוחה ואביה של התובעת, התנגדות לקיום צוואת המנוחה מיום 24.5.00.
- ג. בתיק עזבונות 2781/07 עותר מר א' ה' (המתנגד לקיום הצוואה בתע' 2781/07), למתן צו-ירוושה, לפיו הינו יורשה היחיד של המנוחה, מהיותו בנה היחיד.
- ד. בתיק עזבונות 2782/07, הגישה מ' מ' (התובעת בתע' 2780/07) התנגדות למתן צו ירושה אחר המנוחה, בהסתמך על קיומה של הצוואה מיום 24.5.00.
- ה. פסק דין זה מתייחס בכותרתו לבקשה לקיום הצוואה מיום 24.5.00 ולהתנגדות לאותה צוואה אך דן לגופם ומכריע גם בבקשת צו הירושה ובהתנגדות לה.

צוואתיה של המנוחה:

2. א. המנוחה --- ז"ל הלכה לבית עולמה בתאריך ---, בהיותה כבת 93 שנים, והותירה אחריה את בנה היחיד א' ה' (להלן: "**הנתבע**") ואת שתי בנותיו, נכדותיה מנישואים הראשונים, מ' מ' (להלן: "**התובעת**") וי' ה' (להלן: "**אחות התובעת**").

הן התובעת והן אביה הנתבע, עורכי דין במקצועם.

למנוחה נכדה שלישית, ח' ל', אשר נולדה לנתבע מנישואין שניים לאישה נכריה (לאחר שהתגרש מאמן של בנותיו) אולם נישואין שניים אלה של הנתבע היו לצנינים בעיני אמו והיא לא הכירה בנכדה זו בחייה ובצוואותיה.

- ב. ידועת סבל, צער, מכאוב וחולי היתה המנוחה, לאחר שהיא ובנה יחידה הנתבע, ניצלו בנס מציפורני החיה הנאצית, ועלו ארצה בתום מלחמת העולם השנייה.
- ג. ב-13 שנות חייה האחרונות התגוררה המנוחה בבית האבות ---- (להלן: "**בית האבות**").
3. במרוצת חייה, ערכה המנוחה שלוש צוואות בעדים, אשר האחרונה שבהן נחתמה על ידה, לטענת התובעת בתאריך 24.5.00, שלוש שנים טרם פטירתה.
4. א. צוואתה הראשונה של המנוחה נערכה במשרדו של עוה"ד ד"ר שלמה פלד, בתאריך 20.7.87, והיא בוטלה על ידי המנוחה אצל הנוטריון עוה"ד שלמה לזרוב, ביום 2.7.89.
- ב. בצוואה זו ציוותה המנוחה את כל רכושה לשתי נכדותיה, התובעת ואחות התובעת.
(העתק הצוואה הראשונה צורף כנספח ב' לתצהיר התובעת, וכן צורף העתק אישור הנוטריון, עוה"ד שלמה לזרוב, על ביטול הצוואה הראשונה, כנספח יב' לתצהיר הנתבע).
5. א. בתאריך ה-17.12.96, ערכה המנוחה צוואה נוספת (להלן: "**הצוואה הקודמת**") או ("**הצוואה השנייה**") אצל עוה"ד ד"ר שלמה פלד. בצוואה זו הורישה המנוחה דירה אחת בשלמותה לנכדתה התובעת, ואת זכויותיה של המנוחה (50%) בדירה אחרת ברח' --- ב---, הורישה לנכדתה, אחות התובעת, המתגוררת בדירה זו.
- ב. עוד נקבע בצוואה השנייה כי הנהנים ביתרת הנכסים, בחלקים שווים, הינם התובעת, הנתבע ואחות התובעת.
- ג. בנוסף קבעה המנוחה בצוואתה השנייה הסדרים של יורש אחר יורש. כך שבמות אחות התובעת תקבל התובעת את אשר נשתייר מחלקה של אחותה בירושה. כך גם נקבע כי במות התובעת יעבור חלקה של התובעת לידי ילדיה.

(לתובעת שלושה ילדים ולאחות התובעת אין ילדים).

ד. כמו כן, נקבעו בצוואה השניה הסדרים של יורש במקום יורש, לפיהם לו היה הנתבע נפטר לפני המנוחה, היו התובעת ואחותה זוכות בחלקו בירושה בחלקים שווים, וכן לו היתה התובעת נפטרת לפני המנוחה, היו זוכים בחלקה שלושת ילדיה בחלקים שווים, ואילו היתה אחות התובעת נפטרת לפני המנוחה, היתה זוכה התובעת בחלקה על מנת שאחריה יקבלו ילדיה של התובעת בחלקים שווים, בהסדר של יורש אחר יורש, את מה ששיירה התובעת.

6. ביום 24.5.00 ערכה המנוחה, לטענת התובעת, צוואה חדשה (להלן: "**הצוואה האחרונה**") נשוא תובענה זו.

בצוואה האחרונה זו חלו שני שינויים מהותיים יחסית לצוואה הקודמת כדלהלן:

א. הנתבע, בנה של המנוחה, הודר מקבלת שלישי מכספיה (המצויים בארץ ובחו"ל), ונקצבה לו מנה בסך של 36,000 ש"ח צמודי מדד בלבד.

ב. הוסף הסדר לפיו אם תלך התובעת לעולמה לפני אחותה, יוקנה מלוא החלק המיועד לאחות התובעת עפ"י הצוואה לילדי התובעת בחלקים שווים. בהוראה זו שמצאה ביטוי בסעיף 6 (ד') לצוואה האחרונה, אין הבחנה בין הזכויות בדירה ב---המיועדות לאחות התובעת, לבין הכספים שבהם אמורה אחות התובעת לזכות בהם עפ"י הצוואה, גם הכספים וגם הזכויות בדירה יהיו לילדיה של התובעת, היה והתובעת תלך לעולמה לפני אחותה, בין אם תלך התובעת לעולמה לפני מותה של המורשה, ובין אם תלך לעולמה לאחר מותה של המורשה. בשני המקרים מנשלת תוצאת הסעיף את אחות התובעת מחלקה בעיזבון לטובת ילדי התובעת.

7. יודגש כבר עתה, כי פרט לשני השינויים שפורטו לעיל, מדובר בשתי צוואות זהות זו לזו לחלוטין, בכל אות, בכל מילה בכל ביטוי, בפתיה בגוף ובסיומת, באופן שאינו מותיר אף

שמץ של ספק כי הצוואה האחרונה הועתקה אות לאות ומילה למילה מהצוואה שקדמה לה, (דהיינו, מהצוואה מיום 17.12.96, שהוראותיה פורטו בקצרה בסעיף 5 דלעיל).
 הזוהות הלשונית בין שתי הצוואות הינה כה חד משמעית עד כי אין, ולא יכול להיות כל ספק בכך שהצוואה האחרונה נערכה בידי של אדם, אשר הצוואה הקודמת מצויה היתה לנגד עיניו, ולא יכולה היתה להיערך בשום אופן כמות שהיא ע"י מי שאין הצוואה הקודמת מונחת בפניו.

8. א. לדברים דלעיל חשיבות יתירה לענייננו, נוכח העובדה שבעדותו בפני הכחיש עוה"ד עמוס נצר (אשר הציג עצמו כמי שערך בעבור המנוחה את הצוואה האחרונה), כי ראה אי פעם את הצוואה שקדמה לה, וטען נמרצות כי הצוואה האחרונה נערכה כביכול על ידו, אך ורק מתוך ההוראות שקיבל ישירות מפיה של המנוחה.

ב. בחקירתו בפני העיד עו"ד נצר לעניין זה כדלהלן:

"ש. אני מציג בפניך את הצוואה שערך דר' פלד ומראה לך את הזוהות בסעיפים, בניסוחים, בסדר הדברים, האם לא השתמשת בצוואה זו לשם עריכת הצוואה האחרונה?
 ת. לא ידעתי, לא ראיתי, אני שומע בפעם הראשונה, אני קיבלתי את הנתונים מהמנוחה ולא מהצוואה שערך דר' פלד.

ש. אני אומר לך שכל השינוי נעשה לבקשתה של התובעת.
 ת. אני לא יודע, איך לי מה לענות על זה, מה שאני עשיתי היה לפי הוראות המנוחה, אני לא שוחחתי עם התובעת ולא קבלתי ממנה הוראות."

(ישיבת יום 28.1.08 עמ' 71-72).

בחינת כשרות "הצוואה האחרונה"**א. עדותו של עד הקיום לצוואה**

9. לטענת התובעת נערכה הצוואה האחרונה ע"י עוה"ד עמוס נצר במשרדו בת"א, והוא שימש כעד קיום לצוואה, יחד עם מזכירתו דאז, הגב' מרים לאון. יוזכר כבר עתה כי הגב' לאון לא הוזמנה ע"י התובעת למתן עדות, מטעמים שלא פורטו, ומשמעות אי הזמנתה תבואר בהמשך הדברים.

10. א. בסעיף 8 לתצהיר עדותו הראשית של עו"ד נצר נטען כי:

"הוראותיה של המנוחה לעניין הצוואה היו ברורות, המנוחה ציינה את שמות בנה ושתי נכדותיה, (התובעת ואחותה), את פרטי הרכוש אליהם ביקשה להתייחס בצוואה והכיצד יחולקו בין בנה ובין שתי נכדותיה הנ"ל, לרבות יורש אחר יורש, והכל בצורה מפורשת וברורה".

ג. בחקירתו הנגדית, הוסיף העד והדגיש כי המנוחה היא שמסרה לו כביכול את כל הנתונים שהיו נחוצים לו לעריכת צוואתה מיום 24.5.00, לרבות ההוראות בעניין יורש אחר יורש:

"היא ביקשה שאחרי שחס ושלום X לא יהיה בחיים, זה יעבור ל-Y וכן הלאה. היא ידעה בדיוק למי היא רצתה להוריש ומי יהיה יורש אחר יורש, אני אחרת לא הייתי יודעת את מי לכתוב בצוואה, לא היה לי מושג".

"אני כתבתי את הצוואה על יסוד הנתונים שהיא מסרה לי... השמות של כל המעורבים, מספרי הזיהוי של כל המעורבים, תעודת הזהות האישית שלה וזהו".

(וראה עמ' 69 לפרוטוקול הדיון מיום 28.1.08).

11. א. לא נותר כל ספק בליבי, כי הדברים האמורים בתצהירו של עו"ד נצר ובעדותו בפני, ככל הנוגע לעריכת המסמך המתיימר להיות צוואתה האחרונה של המנוחה,

אינם דברי אמת.

הוכח בפני כי המסמך האמור הועתק כלשונו מילה במילה, שורה בשורה וסעיף בסעיף מצוואה קודמת, ואילו העד הכחיש בכל תוקף כי ראה אי פעם את הצוואה הקודמת, והתעקש לטעון באופן מעורר תמיהה כי ערך כביכול את המסמך המתיימר להיות צוואה באופן עצמאי לחלוטין מבלי שראה כלל ועיקר כל צוואה קודמת.

ב. ב"כ הנתבע הציג בהגינותו בפני העד במהלך חקירתו הנגדית את שתי הצוואות, הראה לו כי מדובר למעשה בשני מסמכים זהים (פרט לשינויים בשתי פסקאות קצרות), ונתן לעד הזדמנות של ממש לחזור בו מדבריו הקודמים (שלא נשתכחו מליבו העובדות הנכונות בעניין נסיבות עריכת הצוואה). אף כי אין כל פסול בעשיית שימוש בניסוחים המועתקים מצוואה קודמת, הוסיף העד להכחיש כי ראה או עשה שימוש בצוואה הקודמת, גם כשהוכח לו באותות ובמופתים שמדובר בשני מסמכים זהים.

12. א. עו"ד עמוס נצר, הינו כדברי התובעת, עו"ד ותיק ומנוסה, על שום מה ולמה המשיך הוא להכחיש כי ה"צוואה" האחרונה הועתקה מקודמתה, גם לאחר ששני המסמכים הזהים הוצגו בפניו? מדוע מצא הוא לנכון להעיד בבית משפט דברים שמופרכותם כה בולטת וחד משמעית?

התשובה לכך הינה כפי הנראה, כי דווקא בנושא אי הכרת ואי ראיית הצוואה הקודמת, העיד עו"ד נצר עדות אמת (להבדיל מעדותו בדבר קבלת הנחיות המנוחה כביכול).

יתכן כי אי-מי, אשר נעזר בצוואה הקודמת לשם עריכת הצוואה החדשה סיפק לעו"ד נצר נוסח שלם ומוכן של הצוואה החדשה (שהועתקה כמוכן כמעט בשלמותה מהצוואה הקודמת) ערך וכתב את הצוואה החדשה, ועו"ד נצר התבקש רק לפגוש את המנוחה ולהחתים אותה על הצוואה החדשה, או אולי התבקש רק

לאשר כי הצוואה החדשה נחתמה כביכול בפניו ע"י המנוחה, אותה הכיר, אף כי לא פגשה כלל.

אם כך התרחשו הדברים, ברי מדוע הופתע עו"ד נצר עצמו במהלך חקירתו הנגדית מהזהות בין שתי הצוואות, ולא עלה בידו לרקום או לרקוח תוך כדי עדותו גירסה שתעלה בקנה אחד עם העובדה המפתיעה שהונחתה עליו לפתע, העומדת בסתירה גמורה למה שנכתב בתצהיר עדותו הראשית, ולמה שהעיד במהלך חקירתו הנגדית, עד להצגת הצוואה הקודמת בפניו ע"י ב"כ הנתבע. יתכן כי עו"ד נצר לא היה מודע כלל לקיומה של הצוואה הקודמת, ולכן העיד את אשר העיד.

ב. אם אומנם היתה השתלשלות הדברים כפי המתואר לעיל, אזי ברור כי עו"ד נצר לא ערך כלל את הצוואה ודבריו בעניין פגישות ההכנה שערך כביכול עם המנוחה, והאינפורמציה שליקט מפיה כביכול, אינם דברי אמת.

13. א. אם נניח כי בדרך זו התרחשו הדברים, תעלה מיד השאלה מיהו זה אשר ערך בפועל את הצוואה החדשה ומסרה לעו"ד נצר, בין כשהיא כבר נחזית להיות חתומה ע"י המנוחה ובין כדי שיחתים עליה את המנוחה. מבחני האינטרסים המניעים האפשרות המעשית והיכולת המקצועית, מובילים כולם לפתחה של התובעת (שהינה עו"ד במקצועה) ומצביעים לכיוונה.

ב. השינוי שנערך בצוואה האחרונה יחסית לקודמתה, הדיר כאמור את הנתבע (אבי התובעת ובנה היחיד של המנוחה) כמעט מכל חלקו בעיזבון אמו, ובכך הוגדל חלקם של התובעת וילדיה בכספי המנוחה המופקדים בבנקים בארץ ובחו"ל. ברקע הדברים מצויה מערכת היחסים הקשה ששררה ושוררת בין התובעת לבין אביה הנתבע, כפי שנפרשה במהלך הדיון, וניתן להסיק ממנה כי לתובעת היו הדחף והמוטיבציה לגמול לאביה על מה שנראה בעיניה כפגיעותיו בה ובילדיה.

ג. השינוי האחר קבע כי אם תלך התובעת לעולמה לפני אחותה, יירשו ילדיה של התובעת את כל חלקה של אחות התובעת בעיזבון המנוחה, דהיינו הן את חלקה

של אחות התובעת בכספי סבתה והן את מחצית הדירה המשמשת קורת גג לאחות התובעת ולבעלה.

אף שינוי זה משרת נאמנה את ענייניה של התובעת, הדואגת (ככל אם כמעט), לעתידם הכלכלי של ילדיה.

14. א. ענייננו מצוי בתחום מלכותו של המשפט האזרחי בו אין צורך בהכרעה שיפוטית בראיות שמשקלן מעל ומעבר לכל ספק סביר. די בכך כי ביהמ"ש משתכנע בשיעור העולה על חמישים אחוז, כי מי מהיורשים עפ"י הצוואה נטל חלק בעריכתה, כדי הפעלת הוראות סעיף 35 [לחוק הירושה](#) התשכ"ה-1965, הקובע כדלהלן:

"הוראת צוואה, פרט לצוואה בע"פ, המזכה את מי שערך אותה או היה עד לעשייתה או לקח באופן אחר חלק בעריכתה, והוראת צוואה המזכה בן-זוגו של אחד מאלה – בטלה".

- ב. קבלת מסקנה כי התובעת ערכה בפועל את צוואתה האחרונה של המנוחה, עשויה לגרום לכך כי התובעת תפסיד את חלקה בעיזבון (דירה וכספים) לטובת אביה, שהינו יורשה היחיד עפ"י דין של המנוחה, זוהי תוצאה קשה נוכח העובדה שאין עליה מחלוקת, כי התובעת היתה המטפלת העיקרית במנוחה ובענייניה במשך שנים רבות. כמו כן, תהא התוצאה מהסקת מסקנה נסיבתית זו, תוך מתן תוקף לצוואה האחרונה, נישולה של אחות התובעת מחלקה בעיזבון לטובת ילדיה של התובעת, כפי שיובהר בהמשך הדברים.

- ג. את הוראות סעיף 35 [לחוק הירושה](#) ניתן להפעיל אך ורק לגבי צוואה שביהמ"ש מחליט לקיימה, כאשר רק מי שנטל חלק בעריכת הצוואה מאבד את חלקו בעיזבון, אולם לא ניתן להפעיל הוראה זו של החוק, בעת שלא ניתן כלל לקיים את הצוואה כבענייננו וכפי שיובהר להלן.

15. א. אם נניח כי הצוואה הקודמת מונחת היתה בפני עו"ד נצר בעת עריכת הצוואה האחרונה על ידו, וכי הוא העיד ביודעין דברים שאינם אמת בסוגיה זו היורדת לשורש נסיבות עריכת הצוואה, אזי ברור כי יש לדחות את עדותו בכללותה. ומנגד, לא ניתן לקבל את עדותו המופרכת כאילו וערך את הצוואה כולה, כלשונה וככתבה, עפ"י הוראותיה של המנוחה, נוכח הזהות להוראות הצוואה הקודמת.
- ב. עו"ד נצר הינו העד היחיד המעיד כי המסמך מיום 24.5.00 הנושא את הכותרת צוואה, משקף כביכול את רצונה האחרון של המנוחה, הוא גם העד היחיד ואין בלתו לטענה כי המנוחה חתמה על מסמך זה כצוואתה. משנפלת עדותו של עד יחיד זה, בין משום שלא ערך כלל את הצוואה ובין משום שבחר להעיד דברים שאינם אמת אודות אופן ונסיבות עריכתה, נותר מסמך שאינו ראוי כלל להיקרא "צוואה", בין משום שמעולם לא נחתם ע"י המצווה, ובין משום שאין הוא משקף את רצונה האמיתי של המנוחה גם אם חתמה עליו.

ב. ההמנעות להבאת עדת הקיום הנוספת לעדות

16. א. העובדה שהגב' מרים לאון, מזכירתו של עו"ד נצר, הנחזית להיות עדת קיום לעריכת הצוואה, לא הובאה לעדות ע"י התובעת, פועלת כנגד התובעת, בהעדר טעם סביר להימנעות מהעדתה.
- ב. בע"א 465/88 הבנק למימון ולסחר בע"מ נ' סלימה מתתיהו, פד"י מה(4) 651, 658 נאמרו ע"י כב' השופט גולדברג לעניין זה הדברים להלן:

"אי-הבאתו של עד רלוואנטי מעוררת, מדרך הטבע, את החשד, כי יש דברים בגו וכי בעל הדין, שנמנע מהבאתו, חושש מעדותו ומחשיפתו לחקירה שכנגד."

הכלל האמור נוסח באופן חד על ידי כב' השופטת בן עתו בע"א 548/78 אלמונית נ' לוי יוסף, פד"י לה (1) 736, 760:

"כלל נקוט בידי בתי המשפט מימים ימימה, שמעמידים בעל-דין בחזקתו, שלא ימנע מבית המשפט ראייה, שהיא לטובתו, ואם נמנע מהבאת ראייה רלבנטית שהיא בהישג ידו, ואין לכך הסבר סביר, ניתן להסיק, שאילו הובאה הראייה, הייתה פועלת נגדו. כלל זה מקובל ומושרש הן במשפטים אזרחיים והן במשפטים פליליים, וככל שהראייה יותר משמעותית, כן רשאי בית המשפט להסיק מאי-הצגתה מסקנות מכריעות יותר וקיצוניות יותר נגד מי שנמנע מהצגתה."

וכן ראה דברי כב' השופט ס' ג'ובראן בע"א 9656/05 נפתלי שוורץ נ' רמנוף חברה לסחר וציוד בניה בע"מ (פורסם בנבו):

"זאת ועוד. לעיתים, הדרך שבה מנהל בעל דין את עניינו בבית המשפט הינה בעלת משמעות ראייתית, באופן דומה לראייה נסיבתית, וניתן להעניק משמעות ראייתית לאי הגשת ראייה. התנהגות כגון דא, בהעדר הסבר אמין וסביר - פועלת לחובתו של הנוקט בה, שכן היא מקימה למעשה חזקה שבעובדה, הנוצרה בהיגיון ובניסיון חיים, לפיה דין ההימנעות כדין הודאה בכך שלו הובאה אותה ראייה, היא הייתה פועלת לחובת הנמנע ותומכת בגרסת היריב. בדרך זו ניתן למעשה משקל ראייתי לראייה שלא הובאה. כאשר בפי בעל דין הסבר סביר ואמין לאי העדתו של עד מטעמו או לאי הגשת ראייה מצידו, ישמיט ההסבר את הבסיס מתחת לקיומה של החזקה שנוצרה לחובתו בשל אי הבאת הראייה ..

משקלה הראייתי של "הימנעות" נבחן באמת המידה שבה בוחנים "התנהגות מפלילה". הן במישור האזרחי והן במישור הפלילי, הימנעות זו "מחזקת" את הראיות העומדות לחובת הנמנע, ומחלישה את הראיות המובאות

מטעמו להוכחת גירסתו. בדרך זו ניתן למעשה משקל
ראייתי לראיה שלא הובאה (ראו יעקב קדמי, על הראיות,
חלק שלישי, הדין בראי הפסיקה 1649-1650 (2003)).
(ההדגשות שלי, י.כ.).

17. א. יוזכר עוד כי בסיכומי התובעת (אשר הוגשו לאחר סיכומי הנתבע) לא מצאה התובעת לנכון להתייחס בכל דרך שהיא לפגם הקשה שנפל בעדותו של העד המרכזי מטעמה, ולא ניסתה ליתן כל הסבר מדוע הכחיש העד את העובדה שאינה ניתנת לסתירה שהמסמך המתיימר להיות צוואתה האחרונה של המנוחה מהווה העתק של צוואתה הקודמת, בשינוי שתי פסקאות.

ב. במקום להתמודד לגופה עם אי אמירת האמת שנחשפה באופן מביך בחקירתו הנגדית של עו"ד נצר, בחר ב"כ התובעת לחזור על העובדות המופרכות שפורטו בתצהיר עדותו הראשית של העד באשר לאופן ונסיבות עריכת הצוואה, ולשוב ולהדגיש את ניסיונו הרב ואת מעמדו הרם של העד כיו"ר ועדת האתיקה. קשה להבין כיצד ניתן לשוב ולטעון בסיכומים כי עו"ד נצר ערך את "הצוואה האחרונה" עפ"י הנחיותיה של המנוחה ובהסתמך על האינפורמציה שמסרה כביכול (לרבות לגבי סעיפים סבוכים שבסבוכים, כפי שיובהר בהמשך הדברים), לאחר שכבר הוכח מעבר לכל ספק כי מי שערך את "הצוואה האחרונה" העתיק למעשה כמעט את כולה מהצוואה הקודמת, עובדה שהוכחה חזור והכחש באופן מתמיה מצער ומקומם ע"י העד.

ג. אומד דעתה של המנוחה

18. א. לדידי, די בדברים שפורטו עד כה כדי קבלת ההתנגדות לצוואה מיום 24.5.00 ודחיית הבקשה לקיומה. למרות זאת ומעבר לדרוש, הנני מוצא לנכון להתייחס בהמשך הדברים לתוכן המהותי של הניסיון ל"תיקון" הצוואה הקודמת, באופן המנשל בפועל את אחות התובעת מחלקה בעיזבון סבתה, ולהשלכותיו של ניסיון נישול זה על ההכרעה

בסוגיית אומד דעתה של המנוחה ובבדיקה אם משקפת ה"צוואה האחרונה" את רצונה של המנוחה.
 עובדה זו כשלעצמה מלמדת, כפי שיובהר להלן, כי לא יתכן כלל ש"התיקון" (או שמא נאמר "הקלקול") האמור, משקף את רצונה האמיתי של המנוחה.
 יתר על כן, ניסוח הדברים ב"צוואה האחרונה" נעשה באופן כה מתוחכם וערמומי עד כי בקריאה רגילה של הצוואה נוצר רושם שגוי כי ה"תיקון" הותיר כביכול את אחות התובעת בנסיבות מסוימות כיורשת של סבתה המנוחה, וקשה ביותר להבחין כי עפ"י נוסח התיקון, **מנושלת אחות התובעת למעשה כליל מן העיזבון**, ואינה יורשת כלל את סבתה בכל נסיבות שהן.

ב. לא ניתן להעלות כלל על הדעת כי המנוחה, יכולה היתה להבין עד תום את מהות השינוי בצוואה לגבי נכדתה האהובה, אחות התובעת (אם אומנם היתה המנוחה מעורבת בדרך כל שהיא בעריכת המסמך מיום 24.5.00 המוצג ע"י התובעת כצוואתה האחרונה כביכול של המנוחה).

19. א. בסעיף 4 ל"צוואה האחרונה" הוספה (יחסית לצוואה הקודמת) פיסקה האומרת כדלהלן:

"אם חס וחלילה תסתלק נכדתי (התובעת) לבית עולמה לפני (אחות התובעת), הרי במקרה זה יועברו זכויותי בדירה (מחצית) שברחוב --..... לילדי התובעת בחלקים שווים ביניהם".

ב. בסעיף 5 ד' לצוואה האחרונה, הורחבה יריעת השינוי והוחלה לא רק על חלקה של אחות התובעת בדירת מגוריה, אלא גם על הכספים שהיא אמורה לרשת מכח הצוואה, וזו לשון ה"תיקון" הנוסף.

"אם חו"ח הסתלקה לבית עולמה נכדתי (התובעת) לפני (אחות התובעת), הרי חלקה של (אחות התובעת) עפ"י

**צוואה זו יעבור לילדיה של (התובעת) בחלקים שווים
ביניהם".**

ג. בשתי הצוואות ממנה המנוחה את התובעת כמנהלת עזבונה, ונקבע כי:

**"אני מורה למנהלת עזבוני לא לחלק לנכדתי (אחות
התובעת) את חלקה לפי סעיפים 5 (ב') ו-6 (א') לעיל בבת
אחת אלא מפעם לפעם לפי צרכיה – בהתאם לשיקול דעתה
המוחלט של מנהלת עזבוני".**

20. א. עפ"י הניסוחים דלעיל אין אחות התובעת יורשת לעולם באופן מעשי את סבתה. כל עת שהתובעת בחיים, אין כל טעם וצידוק להעברת מחצית הדירה לשמה של אחות התובעת, ולא ניתן להפריש לידיה כספים מכספי העזבון, כי ירושתה של אחות התובעת מותנית כתנאי מתלה בכך שהתובעת לא תמות לפנייה. אין לדעת כיום מי מהאחיות תמות ראשונה, ואין לדעת מי יהיו יורשי דירת מגורי אחות התובעת והכספים המיועדים לה כביכול. אם תמות התובעת לפני אחות התובעת, ילדיה של התובעת הינם יורשי הדירה ויורשי הכספים, **לא כיורשים אחר יורשת, אלא כיורשים ישירים.** כיצד אם כן, ואימתי תשלם מנהלת העזבון לאחות התובעת כספים, כאשר אין היא יודעת אם יורשי הכספים יהיו לבסוף אחות התובעת, או הילדים? הרי חידה זו תיפטר רק בעת פטירתה של אחת מהאחיות, רק לאחר פטירת אחת מהאחיות ניתן יהיה לדעת למי שייכות הזכויות בדירה ברח' ---, ולמי שייכים הכספים שיועדו כביכול לאחות התובעת. זאת ועוד, על פי הוראות הצוואה, במותה של אחות התובעת, ירשנה ילדיה של התובעת, כך שלא קיימת אפשרות שאחות התובעת עצמה, תהנה מצוואת סבתה המנוחה.

ב. על מנת לרשת את סבתה, על אחות התובעת למות לפני התובעת, שהרי אם התובעת מתה קודם, יורשים ילדי התובעת ישירות מהמנוחה את מחצית הדירה ואת מחצית הכספים, המיועדים כביכול לאחות התובעת.

- ג. עינינו הרואות כי "תיקוני" הצוואה הקודמת כווננו לנשל הן את הנתבע, אביה של התובעת, והן את אחות התובעת מחלקם בעיזבון. לו נקבע לגבי אחות התובעת מנגנון של "יורש אחר יורש", כפי שהצהיר והעיד עו"ד נצר שהורתה לו המנוחה לכתוב בצוואתה, זכאית היתה אחות התובעת להירשם מכח הצוואה (לו קוימה) כבעלת מחצית הדירה שיועדה לה בצוואה, ולקבל את הכספים המיועדים לה, ורק היתרה שנותרת היתה מועברת לאחר מותה לילדי התובעת. משנקבע בתיקונים כי היורשים הישירים של הדירה והכסף במקרה והתובעת תמות ראשונה, יהיו ילדיה של התובעת, לא נותר לאחות התובעת אלא למות ראשונה, אם בחפצה לרשת את סבתה....
- ד. אם נותר עוד ספק בכך שהמסמך המתיימר להיות צוואתה האחרונה של המנוחה אינו משקף נכונה את אומד דעתה של המנוחה, מן הדין כי יפוזר הספק נוכח העובדה שעו"ד נצר עצמו העיד כי הצטווה על עריכת מנגנון של "יורש אחר יורש" ואילו ב"צוואה" אין מנגנון שכזה, ככל הנוגע לזכויותיה של אחות התובעת והוא הומר בהפיכתה של אחות התובעת ל*יורשת על תנאי בלבד*, תנאי ציני שיקוים אך ורק ברגע בו יעלה בידה של אחות התובעת ללכת לעולמה לפני אחותה, התובעת.
21. א. נקודה נוספת המדגישה ביתר שאת כי לא יתכן שהמסמך מיום 24.5.00 משקף את רצונה האמיתי של המנוחה, הינה הפקרת קורת הגג של אחות התובעת לשרירות ליבם של ילדי התובעת.
- ב. מתוך דאגה ואהבה לאחות התובעת, רכשו יחדיו המנוחה, סבתה מצד אביה, וסבה של אחות התובעת מצד אמה, דירת מגורים, אותה העמידו עוד בחייהם למגוריה של אחות התובעת, המתגוררת עד עצם היום הזה בדירה זו יחד עם בעלה. משנפטר הסבא מצד האם, הוריש הוא את חלקו בדירה זו לאחות התובעת, וגם כוונת המנוחה, כפי שבאה לידי ביטוי בצוואותיה הקודמות היתה להוריש לאחות התובעת את החצי האחר של הדירה, כדי להבטיח לה קורת גג יציבה לעתיד.

- ג. ב"תיקון" האחרון נקבע כאמור כי אם תלך התובעת לבית עולמה לפני אחות התובעת, ירשו ילדיה של התובעת את זכויות המנוחה בדירה זו, בה מתגוררים אחות התובעת ובעלה.
- ד. ב"תיקון" לא נערכו כל הסדרים המבטיחים לאחות התובעת את המשך המגורים בדירה עד אחרית ימיה ואף לא הסדרים שיאפשרו לאחות התובעת להשתמש בדירה כעתודה כלכלית לעת זקנתה, על מנת שתוכל לממשה לשם מימון דיור מוגן או כל פתרון אחר.
- ה"תיקון" בצוואה הפקיר למעשה את גורל קורת הגג של אחות התובעת לחפצם של ילדי התובעת (העלולים להיות מושפעים גם ע"י בני זוג עתידיים), יחפצו, יתירו לדודתם להתגורר בדירתה, לא יחפצו, יגישו תביעה לפירוק השיתוף ו/או לדמי שימוש ראויים, ויעקרו, אם ירצו בכך את דודתם הערירית מבית מגוריה. היעלה על הדעת כי כזאת חפצה סבתה של אחות התובעת לעולל לנכדה שכה דאגה לה עד כי רכשה דירה למגוריה, הייתכן כי שינוי קשה זה בצוואה נערך היה עפ"י רצונה מבלי שנפל כל דבר שלילי בינה לבין נכדתה בין מועד עריכת הצוואה הקודמת, לבין מועד עריכת המסמך האחרון המתיימר להיות צוואתה?
22. א. בסעיף 7 לתצהירה של הגב' בטי קפלן, מנהלת בית האבות, שהובאה כעדה מטעם התובעת, נאמר כי:
- "כמו כן המנוחה שיתפה אותי ברגשות האהבה שהיו לה כלפי (התובעת) ו(אחות התובעת) נכדותיה".**
- ב. בסעיף 23 לתצהירה של הגב' קפלן צויין כי:
- "במהלך כל תקופת שהייתה של המנוחה בבית האבות, (התובעת) ו(אחות התובעת) ביקרו את המנוחה, אולם (התובעת) ביקרה את המנוחה בתדירות גבוהה יותר. המנוחה שמחה לכל ביקור של נכדותיה".**
- ג. בסעיף 37 לתצהיר התובעת עצמה, ציינה היא את דאגת המנוחה לה ולאחותה והדגישה כי:

"יש לציין כי אחותי-- היא השוכת ילדים וגם אינה יכולה לפרנס את עצמה".

ובהמשך – בסעיף 40 היא מציינת:

"סבתי המנוחה דאגה לאחותי על מנת שתהיה לה דירה שתוכל להתגורר בה עם בעלה".

ד. כיצד ניתן על רקע הדברים האמורים לטעון כי המנוחה חפצה להוריש את חלקה בדירה האמורה שנרכשה מלכתחילה בעבור אחות התובעת לילדיה של התובעת, מבלי לפרוש על נכדתה, אחות התובעת, כל הגנה, מבלי להבטיח את זכות מגוריה חנם בדירה ומבלי להגן עליה מפני תביעת פירוק שיתוף העלולה לגרום להוצאתה מדירתה?

אומנם נכתב כי דירת מגורי אחות התובעת תהיה לילדי התובעת רק אם התובעת תלך לעולמה לפני אחות התובעת. כדי שתנאי זה לא יקויים, על אחות התובעת ללכת לעולמה לפני התובעת, ואז ממילא לא תזדקק עוד לדירה. הניתן להאמין כי לכך התכוונה סבתה של אחות התובעת, האומנם אלו הם הדברים שאמרה כביכול לעו"ד נצר לכתוב בצוואתה? או שמא נוסחו הסעיפים הללו ע"י התובעת עצמה, שמסרה את הצוואה הערוכה מחדש לעו"ד נצר, אשר לא ידע כלל כי היתה צוואה קודמת, זהה כמעט כולה ל"צוואה" שהומצאה לו.

ה. ניתן איפוא לסכם נקודה זו ולומר, כי לא רק העדר עדות של אמת באשר לאופן ונסיבות עריכת הצוואה מובילה לקבלת ההתנגדות, אלא גם התוכן המהותי של ה"תיקונים" מחזק את המסקנה, כי הצוואה אינה משקפת את רצון המנוחה. להסרת ספקות, מודגש עם זאת כי גם אם יסבור קורא הצוואה האחרונה כי אין הצוואה מנשלת כליל את אחות התובעת, כפי שסבור אנוכי, אין לצוואה זו תקומה נוכח העדות היחידה שהובאה באשר לנסיבות עריכתה, עדות שאיני נותן בה אמון מכל וכל.

מצבה הבריאותי של המנוחה:

23. א. משקבעתי כי המסמך מיום 24.5.00 אינו משקף את רצונה של המנוחה, אין עוד הכרח לקבוע במדוייק מה היה מצבה הקוגניטיבי של המנוחה באותו מועד והאם איפשר לה מצבה הקוגניטיבי להבין טיבה של עריכת צוואה.
- די בסקירה קצרה של התיעוד הרפואי שהובא בחומר הראיות, כדי להבין את מצוקתה הבריאותית והנפשית של ניצולת שואה זו, אשר עלולים היו לחשפה להשפעה בלתי הוגנת של התובעת, נוכח קשרי התלות שהוכחו במהלך הדיון. (עם זאת, אין בכל האמור בנושא מצבה הבריאותי של המנוחה, כדי קביעה כי נשלל מהמנוחה הכושר לעריכת צוואה בכל עת רלבנטית שהיא לתיק זה).
- ב. המנוחה אושפזה במרוצת השנים החל משנת 1965 מספר פעמים במחלקות פסיכיאטריות.
- בשנת 1991 אובחנה כבעלת קווי חשיבה המצביעים על פרנויה קלה (נספח י"ד לבש"א 4200/08).
- ג. בדצמבר 93 – אושפזה במחלקה הגריאטרית בבית"ח שיבא, ובבדיקת MMSE (מיני מנטל) שנערכה לה, נמצאו ערכים גבוליים (נספחים ג' – ג'1 לתצהיר עדות הנתבע).
- ד. בבדיקת ד"ר ירצקי מיום 17.2.92 נמצא כי היא מצויה ב"מצוקה דיכאונית וקשה" (נספח ט"ו לבש"א 4200/08).
- ה. ב-10.1.99 מופנית המנוחה לטיפול והתייעצות אצל פסיכיאטר לאחר מצב דיכאוני, בכי בלתי פוסק, וחוסר עניין בכל במשך מספר חודשים. (נספח כ' לבש"א 4200/08).
- ו. משנת 1995 החזיקה המנוחה תעודת עיוור.
24. א. בסעיף 11 לתצהירו של עו"ד נצר נטען כי:

"יצויין כי המנוחה הגיעה למשרדי בגפה ואין לי כל ידיעה באיזה שירות הסעה השתמשה בכדי להתייצב במשרדי".

בחקירתו הנגדית העיד עו"ד נצר כי המנוחה הגיעה למשרדו בגפה:
"היא באה אלי בעצמה, ואחרי שגמרנו את הפעולה הזמנתי לה מונית מהתחנה של כיכר מלכי ישראל וזה הכל.

ש. היה איתה מישהו?

ת. לא, אצלי לא".

(פרוטוקול ישיבת יום 28.1.08, עמ' 73).

ב. עדותו זו של העד אינה יכולה לעלות בקנה אחד עם דיווחים המופיעים בתרשומות הרפואיות של בית האבות.

עוד בתאריך 8.8.95 דיווחה העו"ס סופי קנטור כי המנוחה סובלת מקשיים בניידות, ולכן חדלה לצאת מבית האבות ללא ליווי. (נספח ט"ז, בבש"א 4200/08).

בתאריך 18.3.02 דיווחה העו"ס הנ"ל כי: "בשנים האחרונות חלה ירידה במצבה הקוגניטיבי ופיזי של המנוחה"
 (נספח י"ח בבש"א 4200/08).

ג. הדברים דלעיל, מרחיבים עוד את חומת חוסר האמון של ביהמ"ש בעדותו של עו"ד נצר, לפיה הגיעה העדה למשרדו בגפה. יודגש אף כי בתיק שהביא עימו העד לביהמ"ש עפ"י צו ביהמ"ש, לא היו כל תרשומות מדברי המנוחה, וברשותו לא נמצאה בעת מתן עדותו אף קבלה באשר לשכר הטרחה ששולם לו לדבריו ע"י המנוחה.

סוף דבר:

25. ניתן לסכם ולומר כי לא הוכח בפני שהמסמך המתיימר להיות צוואתה האחרונה של המנוחה, משקף את רצונה האחרון, מהעדר כל עדות העשויה לשמש ראיה קבילה לכך שמסמך זה נערך עפ"י רצונה והוראותיה של המנוחה ז"ל.

מעבר לאמור ומעל לדרוש, גם ניתוח התיקונים שהוכנסו בצוואה הקודמת לגופם, מלמד כי אין ה"צוואה האחרונה" משקפת את חפצה האחרון של המנוחה.

מהראיות החיצוניות למסמך והאופפות את נסיבות עריכתו, ניתן היה להבין ואף לקבל אולי את הדרתו של הנתבע מחלקו בירושת אמו המנוחה, נוכח היחסים הקשים והכואבים ששררו בין הנתבע לבין אמו בשנים שקדמו לפטירתה, ואשר הגיעו אף לידי נתקים שפגעו קשות במנוחה.

אך לא ניתן להבין או להאמין לכך שהמנוחה בחרה להפקיר את קורת הגג של נכדתה, אחות התובעת, לשרירות ידם של ילדי התובעת בכל נסיבות שהן.

מודגש שנית, כי לא הובא אף בדל ראיה לשינוי כלשהוא ביחסה האוהב והדואג של המנוחה לנכדתה אחות התובעת, בתקופה שמיום עריכת הצוואה הקודמת ליום עריכת ה"צוואה האחרונה".

26. א. נוכח כל האמור לעיל, הנני דוחה בזאת את בקשת התובעת בת.ע. 2780/07 לקיום צוואת המנוחה, והנני מקבל את ההתנגדות לקיום הצוואה שהוגשה ע"י הנתבע בת.ע. 2783/07.

ב. התובעת תשלם לנתבע הוצאות ההתדיינות המשפטית ושכ"ט עו"ד בשני התיקים הנ"ל בסך 50,000 ₪ בצירוף מע"מ ובצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק, מהיום ועד ליום התשלום בפועל.

27. מנגד, לא ניתן להבין כיצד ההין עוה"ד---(הנתבע) לעתור למתן צו ירושה אחר המנוחה, תוך התעלמות מהעובדה כי ידוע היה לו בעת הגשת הבקשה לצו ירושה, כי בנוסף ל"צוואה" מיום 24.5.00 (שלקיומה התנגד ואותה איזכר בבקשתו לצו ירושה).

קיימת צוואה מוקדמת יותר של המנוחה, אשר נערכה בתאריך 17.12.96. יתכן לכאורה כי בעת הגשת הבקשה לצו ירושה לא ידע הנתבע דבר קיומה של הצוואה מיום 17.12.96, אולם בעת הגשת סיכומיו, בגמר ההליך המשפטי, ידע הנתבע וידעו אף באי כוחו כי קיימת הצוואה הקודמת מיום 17.12.96, ולמרות זאת התירו לעצמם לחזור

בסיכומיהם על הבקשה למתן צו ירושה, לפיו הנתבע, בנה היחיד של המנוחה, הינו ירושה היחיד.

28. הנני מורה בזאת לפיכך על מחיקת הבקשה לצו ירושה שהוגשה בתיק עזבונות 2781/07, עקב הסתרת עובדת קיומה של צוואה קודמת, ועל קבלת ההתנגדות למתן צו הירושה, שהוגשה בתיק עזבונות 2782/07.
למרות שבקשת צו הירושה נמחקה שלא מטעמי ההתנגדות, (שהרי הצוואה מיום 24.5.00 עליה סמכה התובעת את התנגדותה, לא קויימה), הנני מחייב את מבקש צו הירושה לשלם למתנגדת לצו הירושה הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 25,000 ₪ בצירוף מע"מ ובצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד ליום התשלום בפועל, ובכך הנני מביע מורת רוחי מכך שמבקש צו הירושה התעלם בסיכומיו מקיומה של הצוואה הקודמת מיום 17.12.96.

29. א. טוב יעשו הצדדים לדעתי אם ישקלו הגשה של בקשה משותפת לקיום צוואת המנוחה מיום 17.12.96, אשר על פני הדברים ולכאורה נראה כי קיומה בהקדם ישרת בדרך הטובה ביותר את עניינם של כל בני המשפחה.
(ומודגש, כי אין באמור לעיל משום הבעת דעה של ביהמ"ש אודות כשרות הצוואה מיום 17.12.96).

ב. עקב הליכי משפט שונים בהם נקטו הצדדים עוד בטרם הגיע עניינם לטיפול, (לרבות בקשות רשות ערעור בהליכי ביניים לביהמ"ש המחוזי ולביהמ"ש העליון) התארכו השנים, ויורשי המנוחה אינם נהנים מעזבונה. המשך הליכים משפטיים, בעיקר נוכח גילו המתקדם של הנתבע, מונע מהצדדים ומילדיהם עשיית שימוש בעיזבון לרווחתם, ודומני כי הגיעה העת לעריכת הסכם שייתר את המשך ההתדיינויות המשפטיות בין האב לבין בתו.

30. תואיל מזכירות ביהמ"ש לסגור ת.ע.: 2780/07, 2781/07, 2782/07 ו-2783/07.

יעקב כהן 54678313-2780/07

ניתן היום ג' בחשוון, תש"ע (21 באוקטובר 2009) בלשכתי.

יעקב כהן, שופט

*פסק הדין מותר לפרסום, ללא פרטים מזהים.

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)